

**Syntaxis Joa[n]nis Despauterij Niniuit[a]e Berga[rum] diui
Guinnoci ludimagistri**

Spauter, Johannes de

Argentorati, Anno, M. D. XV.

Regvla Vltima. Instrumenta dabis sextis, sine præpositura, Septimus est casus, Fabius ueluti innuit ipse, Dēmona non armis, sed morte subegit Iesus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70853)

Quintili. A sermone tenui sublime, nitidūq; discordat. Terē. Cum q̄s eternū discordāt, hic habet cū p̄positiōe. Plī. lib. xvi. Cōcordare amicitia dixit, spero & expecto abs te bonū, didici a te, accepi a p̄re, intelligo a sorore, cōduxi domum a paulo, distat Brugē a Gādauo octo millibus, abige canē a popina, arce felem a butyro. Teren. Hei mihi, pater esse dilce ab his qui uere sciūt. Plau. in p̄nu. De te qdē hęc didici oīa, hic est de. apud Virgī. v̄o ex. in li. xij. Disce puer uirū tūtē ex me, uerūq; laborē. Fortunā ex alijs. Oui. in remedio. Discite sanari p̄ quē didicistis amare. Itē disco hanc rem & de hac re. Plau. in Sti. Discā de dicitis meliorib⁹. Fugio ab illo, & fugio illum. Iuue. Saty. vi. Quē fugit a sexu. Virgī in Bucoli. Quem fugis ah demens. emi a te & de te, uide p̄positiōes a, de & c̄. abhorreo hęc rem nō male dicit p̄ execror. Lactā. lib. iij. Non est sapiētia si cætū hominū abhorret. sic Liui. & Sueto. Abhorreo ab hac re. i. alienus sum cū ablatiuo, ut bñ docet Valla, aut etiā sine casu in ea significantia. Ambro. lib. i. offi. Legimus officiū dici a nobis posse, nec ratio ipsa abhorret id est aliena est, eodē modo construit abhorreo, ut docet Calepi. Silentiū est a turba, id est turba silet. Cice. in orat. Ipse conticuit, & a ceteris silentiū fuit, dissideo a te, huius regulę uerba sunt, pprie innumera, abeo, abijcio, re. e. pijcio, alieno, amolior, amoueo, diuido, segrego & c̄. eripio te malis & a malis, supersedeo hac re sine p̄positione fere semp̄ notauit, ut absterreo. Hora. Aliorū opprobria sepe absterrent uitij, sic accēdor ira & c̄. Itē quedā adiectiua regunt ablatiuum cum p̄positiōe a uel ab, ut alius ab illo, sic alter diuersus, & numeri ordinales, ut primus a rege, secūdus a principe & c̄. Itē integer a uitij. i. mundus, purus. Tacitus a cōiuratione integri. Castus a ueneris ponit Colu. Oriundus a Flandria. Liui. Quī omnes latini ab alba oriundi sint, uacuum a curis. Cice. ad Atti. Oppidū uacuum a bello, uacuum, integer, oriundus, & plura id genus añ̄ p̄auerūt.

REGVLA VLTIMA

Instrumenta dabis sextis, sine p̄positura,
Septimus est casus, Fabius ueluti innuit ipse,
Demona non armis, sed morte subegit Iesus.

Quoduis uerbum potest regere instrumentū in ablatiuo, ut aro asino, equo & c̄. non cum asino. Varro in re rusti. asinis arant, nitro baculo, ludo alea, quod etiā per accusatiuū ludo aleā dicitur. Sueto. in Cæsare. Troiā lusit, uideo oculo, cedo ferula. Impulsi te pugno, tangō manu, deleo lachrymis, loquor lingua, peto te stricto gladio. i.

insequor. capiti tamē interim in bonū, ut meminit Serui. Feci iter pedibus, auribus audiui, paucis docebo, imbribus uenti sopiūtur, ait Plinius. Basiliscus alios serpētes olfactu necat, ait idem. Videi instrumentū regi ab adiectiuis, ut uelox pedibus, prōptus lingua &c. Terren. Phaleratis dictis seducis me. In æthiis. Omnia mensuratur nūmo. Virg. Hi iaculis illi certāt defendere saxis. Prudētius. Impatiēsq; more cōto petit, increpat ore. Terē. Manibus duxi. hūc casum. Donatus, Seruius. Sergi^o, Diomedes, Valla &c. uocāt septimū, q̄a ablatiui naturā nō seruat, quū ablatiui naturā excedat, neq; em̄ p̄positio addi potest ne implicite quidē, ideo quidā inepte dixit ait Valla, gladium qui cum se percussit eduxit, dicendū fuerat solū quo, nec diceres, p̄eci Petrū cum luto, sed & si p̄positionē omiseris male loquereris, quia nō hominē iacimus sed lapidē, lutū &c. ideo dicito. Ieci in Petrū lutū. multi tamē uariē sentiūt de septimo casu, nā quidā ablatiuos cōsequētig, & cōparatiuorū ac plurium, ut tacet pudore &c. se primos uocāt, alij pauciores ponūt. De septimo casu ait Valla li. ij. elegan. dicēs. Cum p̄positio per appositionē nō iungit rei notati instrumentū sed comitē, & hoc est quod Quintili. ait, ut q̄ramus nunquid apud nos sit uis q̄dam septimi casus, & apud græcos sexti. nā inquit, cum dico hasta percussi, nō utor ablatiui natura, nec si idem græce dicā datiui, p̄pter quod Seruius & quidā alij plane affirmāt esse septimū casum. Quod autē non utamur ablatiui natura, hāc causam existimo, q̄ ablatiuis aut uis regis, aut uis ubi, aut aduerbijs, aut postremo intercedente p̄positione, quorū nihil hic sit, nisi uolumus errorē quorundā sequi qui subintelligūt p̄positionē cū, & quō subintelligi potest quod ne poni quidē potest: nam percussi cum hasta in auditū est. hec Valla. Multa diximus ex eodē Valla subintelligi, quæ non possunt exprimi, subaudi uenuste, quæ tamē qui exp̄sserit grammatice loquēti. hic autē nec latine, nec grāmaticæ. Idem aliquāto post subiicit. Sed hos sefellit q̄ aliquā illa p̄positio uideri posset iuncta nomini instrumentū significati, ut acceptus est a nobis cū honore, magna cū beniuolentia scripsit, cū mira affabilitate me allocutus est, cū dira truculētia me aspexit. Verūtamē hi ablatiui instrumentū non significāt sed comitē, siquidē acceperūt me hoies instrumentō corporis nō honoris, sed honore comite, scripsit ministerio manus non beniuolentiæ, sed hac socia. allocutus est lingua opatrice, affabilitate p̄sentis, & aspexit instrumentō oculorū truculētia suffusorū q̄ nihil facit ad ipsam inspectionē sed oculi. Sunt qui uelint Priscianū sensisse cū hasta percussi dici posse, uel hanc p̄positionē subintelligi. Ego uero affirmo neminē antiquorū neq; protulisse hāc, neq; subintellexisse. Hæc

Valla de septimo casu. Diomedes plura differit. li. i. ponit em̄ septimū casum in his orationibus. In Scipione militaris uirtus emicuit. In mōte Caucaſo pœnas luit Prometheus. In statua Cicerōis uictoria cōiuratorū scribit̄. Incusante Cicerone Catilina cōuictus est &c. cōsilio insidiādi feci &c. nullo timore hostiū castra irrupit &c. Priscianus negat oīno septimū casum esse ponēdū. ait em̄ lib. v. Illud q̄q; nō est p̄termittēdū q̄ q̄busdā septimus casus esse uidet̄ ablat̄is quādo sine p̄positione. p̄feri quod satis irrōnabile uidet̄. minime em̄ p̄positio addita uel subtrahita. mutare ualet uim casus. neq; em̄ quā actō casui multe p̄positiōes solēt adiūgi. Alius casus est q̄n̄ habet eas p̄positiones. & alius quādo absq; his. p̄feri. paulopost. Deniq; in cōparationibus absq; p̄positiōe solet. p̄ferri ablat̄is. nec tamē dicit q̄sq; septimū eē casum. sed ablat̄iui. Cōcludit itaq; Priscia. tm̄ sex esse casus apud latinos. Nebrissenſis dicit casus esse septē. & ostendit rōnes Prisciani esse inualidas. Certe Dona. in secūda editione casum comparatiui uocat septimū. sed quoniā nulla differētia uocis in uſo nomine distat a sexto. inutile fuerit multa in hanc rem disputare. quia ut Cice. ait. hoc uidiū sūmope uitādū ē. ne nimis magnū studiū i res obscuras. difficiles. & minus necessarias conferas. Accepi Petrū magno honore sine p̄positione. nō inepte dicit̄. percussi Petrū baculo. sed nō cū baculo. bñ dicitur. Et hæc pro syntaxi pro doct̄issimorū sentētia. quæ si cuipiā aliq̄n̄ sint. p̄futura. rogo legat dñicā orōnē cū salutatiōe angelica. ut misereat mei piēt̄issimus dñs noster iesus christus. cui laus & benedictiō in sēcula sēculorū Amen.

Grāmaticæ Despauteriane de constructione
& de arte epistolari. Cap. Nonū.

Constructio reciproca.

Es uiles alijs tibi sunt reciproca cure,
Hęc suus atq; sui quæ Valla recludit acute,

Alexāder diuidit constructionē. in constructionē transitiuā & intrāsitiuā. Transitua est cuius principales partes significant diuersa. uel uidentur significare diuersa. Exēplū primi. Liber henrici. lego librū. Exēplū secūdi. ut uirtus dei. quoties aliqua dictiō post se regit obliis quū est trāsitua cōstructiō. Transituarū quædā est transitua actus ut in qua est uerbū. alia est personarū in qua nō est uerbū. Item alia simplex. in qua unica est transitio. ut rogo te. Alia transitua in qua est duplex trāsitio. ueluti rogo te ut dicas mihi. Intransitua cōstructiō

V